

**90 DE ANI DE EXISTENȚĂ A INSTITUTULUI DE ISTORIE DIN CLUJ
(1920-2010)**

(1 februarie 2010)

Institutul de Istorie „George Barițiu” din Cluj-Napoca al Academiei Române a împlinit, la 1 februarie 2010, nouă decenii de la întemeierea lui. Aniversarea ca atare a oferit prilejul unei sărbători în Institut, cu care ocazie s-a efectuat bilanțul activității științifice a celor peste 150 de membri, de cercetători care au funcționat în cadrul lui. Adunarea generală a Institutului desfășurată în aceea zi a pus în evidență marile direcții de cercetare urmate de-a lungul celor 90 de ani de existență, principalele rezultate înregistrate de membrii lui în câmpul istoriei medievale, moderne și contemporane, al științelor speciale ale istoriei, prin care Institutul de Istorie din Cluj și-a precizat un loc binemeritat în peisagiul istoriografiei române.

Urmare a Marii Uniri din 1918, când s-a încheiat procesul de constituire a statului național român, Transilvania intrând atunci în corpul politico-statal general românesc, în principalul oraș al provinciei intracarpate, Clujul, lua ființă în toamna anului 1919 o nouă universitate, românească, așezată pe principii educaționale moderne. În cadrul acesteia se constituiau institute de cercetare științifică, devenite centre solide ale științelor fundamentale frecventate cu asiduitate de dascăli și învățăcei, de magiștri și studenți. Profesorul Ioan Lupaș, membru al Academiei Române, în Lecția de deschidere a cursului de Istoria Transilvaniei, ținută la 11 noiembrie 1919 la noua Universitate din Cluj, demonstra necesitatea înființării unui institut pentru studierea trecutului românilor din provincie, neglijată sub vechiul regim. Momentul constitutiv al Institutului l-a reprezentat donația regală oferită cu prilejul serbărilor oficiale de întemeiere a Universității din Cluj. În Discursul Regelui Ferdinand I al României, ținut în Aula Magna a Universității clujene la 1 februarie 1920, se preciza că donația regală în cauză va fi întrebuințată „pentru înființarea pe lângă Universitate a unui institut pentru studiul istoriei române, atât de vitreg tratată sub stăpânirea trecută”.

Institutul de Istorie Națională creat atunci la Cluj a urmat, sub directoratul lui Ioan Lupaș și Alexandru Lapedatu, liniile de cercetare științifică mai vechi și pe cele reliefate în momentul întemeierii, dincolo de vitregiile vremurilor și presiunea unor regimuri politice, devenind o unitate de cercetare științifică performantă, apreciată în țară și străinătate.

Aniversarea ca atare a fost precedată de unele lucrări de natură bibliografică, prin care erau inventariate titlurile lucrărilor științifice publicate de membrii Institutului începând din anul întemeierii, 1920. Astfel, volumul *Bibliografia lucrărilor științifice ale membrilor Institutului de Istorie din Cluj-Napoca 1920-2005*, întocmit de Veronica Turcuș, Felicia Hristodol și Gheorghe Hristodol (Editura Academiei Române, București, 2008, 406 p.), urmat de cel datorat lui Andrei Negru privind *Bibliografia lucrărilor științifice ale membrilor Departamentului de Cercetări Socio-Umane al Institutului de Istorie „George Barițiu” din Cluj-Napoca 1969-2009* (Editura Argonaut, Cluj-Napoca, 2009, 250 p.).

În *Cuvântul* directorului Institutului, rostit în deschiderea Adunării solemne aniversare, dedicată împlinirii a 90 de ani de la înființarea Institutului de Istorie din Cluj, cel mai vechi din domeniul științelor istorice din țară, erau sintetizate principalele etape din evoluția instituției, marile direcții de cercetare științifică urmate de membrii ei, colecțiile, sintezele istorice și lucrările de bază elaborate și publicate sub egida ei. Era exprimată totodată speranța că Institutul de Istorie „George Barițiu” din Cluj-Napoca va funcționa încă multă vreme pentru a împlini în continuare obiectivele științifice care i-au fost puse în față de întemeietori cu nouă decenii în urmă.

Nicolae Edroiu